

Programma van
Toetsing en Afsluiting

Havo 4

Schooljaar 2018-2019

Reglement Programma van toetsing en afsluiting (PTA) havo en vwo

Het programma van toetsing en afsluiting (PTA) geeft een uitwerking van het schoolexamen dat deel uitmaakt van het eindexamen.

- In het PTA wordt een uitwerking gegeven van de schoolexamens per vak.
- In het PTA zijn regels weergegeven die een **aanvulling** vormen op het Examenreglement Openbaar Voortgezet Onderwijs en zijn daar onlosmakelijk mee verbonden.

Artikel 1 - Algemeen

1. Het schoolexamen bestaat uit :
  - A. mondelinge toetsen;
  - B. schriftelijke toetsen met gesloten en/of open vragen;
  - C. praktische opdrachten, waartoe ook practica behoren;
  - D. het profielwerkstuk;
  - E. handelingsdelen.
2. In het programma van toetsing en afsluiting wordt per vak ten minste aangegeven welke onderdelen in welke periode worden afgelegd en wat de weging is van de verschillende toetsen en praktische opdrachten.
3. Het moment van aanvang van het schoolexamen kan per vak verschillen. In het PTA is aangegeven wanneer de vakken starten met onderdelen van het schoolexamen.
4. Het moment waarop het schoolexamen wordt afgesloten, kan per vak verschillen. In het PTA is aangegeven wanneer van de vakken de laatste onderdelen van het schoolexamen worden getoetst.
5. Het schoolexamen als geheel wordt in april van het eindexamenjaar afgesloten.
6. Voor het afnemen van de toetsen van het schoolexamen worden toetsperiodes georganiseerd. De toetsen worden in deze toetsperiodes afgenomen. Een aantal toetsen wordt buiten deze periodes afgenomen. Om welke toetsen het gaat, staat vermeld in de vakspecifieke regelingen van het PTA. Het inleveren van praktische opdrachten en het profielwerkstuk, het afleggen van de handelingen en het doen van practica zijn niet aan deze periodes gebonden. De tijdstippen van inleveren of afleggen, zijn in de vakspecifieke regelingen opgenomen.
7. Een leerling (5H en 6A) kan alleen dan deelnemen aan de mondelinge toets Nederlands over het leesdossier, als het leesdossier tijdig en volledig is afgerond; als niet aan deze voorwaarde voldaan is, dan wordt het cijfer 1 toegekend (dit cijfer 1 kan via de herkansingsregeling worden verhoogd, mits het leesdossier alsnog volledig is afgerond).
8. Een leerling (5H en 6A) kan alleen dan deelnemen aan het SE-onderdeel gedocumenteerd schrijven voor het vak Nederlands, als het schrijfdossier tijdig en volledig is afgerond; als niet aan deze voorwaarde voldaan is dan wordt het cijfer 1 toegekend (dit cijfer kan via de herkansingsregeling worden verhoogd, mits het schrijfdossier alsnog volledig is afgerond).
9. Aan het einde van elk schooljaar ontvangen de leerlingen een overzicht van de behaalde cijfers en andere beoordelingen in het examendossier. Na controle tekenen de meerderjarige leerlingen of de ouders, voogden of verzorgers van de minderjarige leerlingen de lijst met cijfers voor akkoord. Hiermee zijn de beoordelingen voor de dat jaar afgelegde onderdelen van het examendossier definitief.
Indien de lijst met cijfers niet binnen de door de rector vastgestelde termijn voor akkoord is getekend, dan zijn alle cijfers en overige beoordelingen op deze lijst na het verstrijken van de termijn definitief geworden.
10. Voor het begin van het centraal examen deelt de rector de kandidaten schriftelijk mede welke cijfers zij hebben behaald voor het schoolexamen. Eveneens wordt de beoordeling van het profielwerkstuk en van de handelingsdelen schriftelijk medegedeeld. Na controle tekenen de meerderjarige kandidaten of de ouders, voogden of verzorgers van minderjarige kandidaten de lijst met cijfers voor akkoord. Vanaf dat moment zijn alle cijfers en overige beoordelingen definitief. Indien de lijst met cijfers niet binnen de door de rector vastgestelde termijn voor akkoord is getekend, dan zijn alle cijfers en overige beoordelingen na het verstrijken van de termijn definitief geworden.
11. De verantwoordelijkheid voor de vaststelling van de opgaven, voor de beoordelingsmodellen en voor de cijfers van het

Artikel 2 - Tijdvakken

1. Het schoolexamen wordt ingesteld overeenkomstig hetgeen voor ieder vak afzonderlijk in het Programma van Toetsing en Afsluiting is aangegeven, met dien verstande dat afwijkingen van de daar genoemde data of perioden, als die noodzakelijk zouden zijn, worden voorbehouden. Van zodanige afwijkingen stelt de rector of een door hem daartoe aangewezen leraar de kandidaten zo spoedig mogelijk in kennis.
2. Teneinde de voortgang van de lessen zo optimaal mogelijk te laten verlopen, worden de toetsen van de schoolexamens zo veel mogelijk in de toetsperiodes afgenomen. Bij dit reglement is een bijlage opgenomen met het overzicht van data van perioden en data van toetsen en herkansingen.
3. In bijzondere gevallen, bijvoorbeeld als gevolg van langdurige afwezigheid van een docent, kan van bovenstaande planning worden afgeweken.
4. Toetsing in de vorm van handelingsdelen, praktische opdrachten en het profielwerkstuk geschiedt buiten de toetsperiodes om en vindt gespreid plaats. De practica vinden soms wel en soms niet in de toetsweken plaats.

Artikel 3 - Cijferbepaling

1. De examinerator drukt zijn oordeel over een toets, een praktische opdracht of het profielwerkstuk uit in een cijfer. Daartoe gebruikt hij een schaal van cijfers lopende van 1 tot en met 10 met de daartussen liggende cijfers, afgerond op één decimaal.
2. In afwijking van het eerste lid worden de handelingen van het vak lichamelijke opvoeding uit het gemeenschappelijk deel van elk profiel beoordeeld als "onvoldoende", "voldoende" of "goed". Deze beoordeling gaat uit van de mogelijkheden van de kandidaat.
De vakken CKV en maatschappijleer en het profielwerkstuk tellen bij de vaststelling van de uitslag voor het eindexamen op een andere wijze mee dan de andere vakken. Uit de eindcijfers (het gaat om gehele getallen) van deze vakken en het profielwerkstuk wordt het combinatiecijfer berekend. Het combinatiecijfer telt mee in de bepaling van de uitslag van het eindexamen. Zie ook de slaag-zakregeling.
Voor het leerjaar 6 atheneum 2018/2019 geldt dat de handelingen van het vak CKV worden beoordeeld als "onvoldoende", "voldoende" of "goed".
Literatuur is niet als apart vak geformuleerd. De onderdelen van literatuur staan in de examenprogramma's van de verschillende talen.
3. Voor onderdelen van het handelingsdeel van een vak wordt volstaan met aftekening, indien de opdracht "naar behoren" is afgerond.
4. De weging van de diverse onderdelen per vak wordt vermeld in de vakspecifieke regelingen die in het PTA zijn opgenomen.
5.
  - 5.1. Het eindcijfer voor het schoolexamen is het gewogen gemiddelde van de cijfers die een leerling voor de verschillende onderdelen van het schoolexamen heeft behaald.
  - 5.2. Indien het een schoolexamen van een vak betreft, dat met een centraal examen wordt afgesloten, is het eindcijfer schoolexamen een cijfer op één decimaal. Bij de bepaling van het eindcijfer van de schoolexamencijfers is er verschil tussen de vakken met toetsen en praktische opdrachten en de vakken met alleen toetsen:
    - Bij vakken met alleen toetsen worden alle cijfers gemiddeld, rekening houdend met de bijbehorende gewichten.
    - Bij vakken met zowel toetsen als praktische opdrachten gaat de berekening als volgt:
      - o alle cijfers voor de toetsen (schriftelijk, mondeling of luistertoetsen) worden gemiddeld, rekening houdend met de onderlinge gewichten; vervolgens wordt dit gemiddelde in één stap afgerond op één decimaal;
      - o alle cijfers voor de praktische opdrachten worden gemiddeld, rekening houdend met de onderlinge gewichten; ook dit cijfer wordt in één stap afgerond op één decimaal;
      - o het gemiddelde cijfer schoolexamen wordt nu berekend door de beide hierboven genoemde gemiddelde cijfers (voor zowel toetsen als voor praktische opdrachten zijn dit cijfers op één decimaal) weer te middelen en in één stap af te ronden op een cijfer op één decimaal. Bij dit middelen gelden de volgende afgesproken onderlinge gewichten: het gemiddelde cijfer van de toetsen weegt voor 80% mee en het gemiddelde cijfer voor de praktische opdrachten weegt voor 20% mee;
      - o wanneer bovengenoemde percentages afwijken, is dit expliciet vermeld in de vakspecifieke delen van het PTA.
  - 5.3. Indien het een schoolexamen van een vak betreft dat niet met een centraal examen wordt afgerond, is het eindcijfer voor het schoolexamen een geheel getal. De afronding geschiedt in twee stappen: eerst wordt er volgens de systematiek

van lid 8.2 op één decimaal afgerond; daarna wordt het op één decimaal afgeronde cijfer op een heel cijfer afgerond.

- Als een beoordeling geschiedt op grond van een mondelinge toets zal door de examinerende leraar een proces-verbaal worden opgesteld.
- De examinator stelt de kandidaat zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk vóór een in de jaaragenda opgenomen datum, welke binnen drie weken na afname valt, in kennis van het resultaat van de beoordeling. Voor praktische opdrachten en het profielwerkstuk geldt dat de beoordeling zo spoedig mogelijk, doch binnen 4 weken, aan de kandidaat wordt meegedeeld.

Artikel 5 - Handelingsdelen en praktische opdrachten

- De handelingsdelen worden in de vakspecifieke regelingen nader omschreven.
- Per handelingsdeel wordt aangegeven op welk moment zij “naar behoren” dan wel “voldoende” of “goed” moeten zijn afgerond.
- Bij het verstrekken van een praktische opdracht, geeft de docent het tijdstip aan waarop de opdracht uiterlijk moet zijn ingeleverd.
- Overschrijding van het tijdstip van inleveren betekent het volgende:
  - De punten die worden toegekend voor het proces en de planning worden in mindering gebracht. De examinator brengt de afdelingsleider hiervan op de hoogte op de dag waarop de praktische opdracht ingeleverd had moeten zijn.
  - Indien de leerling vervolgens nalaat het werk binnen 5 schooldagen in te leveren, zijn de bepalingen van artikel 5 van het “Examenreglement Openbaar Voortgezet Onderwijs” van toepassing.
- Technische mankementen, zoals defecte printers en computers, gelden in principe niet als excuus voor het te laat inleveren van werk dat tot het schoolexamen behoort.
- Praktische opdrachten zijn niet herkansbaar.
- In de leerjaren 4H en 5A kan een leerling een extra herkansing doen, indien deze leerling voor de peildatum alle handelingen voor de vakken LO en Nederlands, die volgens het PTA op dat moment afgerond moeten zijn, ook daadwerkelijk naar behoren heeft afgelegd.
- De beoordelingscriteria voor praktische opdrachten en handelingen zullen tegelijk met de opdracht door de docent aan de leerlingen worden verstrekt.

Artikel 6 - Het profielwerkstuk

- Met betrekking tot het profielwerkstuk heeft de individuele leerling keuzemogelijkheden. Het profiel werkstuk heeft betrekking op één vak of meer vakken. Het vak of de vakken waarop het profielwerkstuk betrekking heeft maakt onderdeel uit van het gehele pakket of profiel van de leerling. Ten minste een van deze vakken is een zogenaamd groot vak (op havo heeft een groot vak een omvang van minimaal 320 studielasturen en op atheneum van minimaal 440 studielasturen).
- Het profielwerkstuk wordt afzonderlijk beoordeeld met een cijfer dat wordt meegenomen bij de berekening van het combinatiecijfer.
- De studielast van het profielwerkstuk bedraagt 80 studielasturen.
- Bij het verstrekken van de opdracht voor het profielwerkstuk geeft de examinator het tijdstip aan waarop het profielwerkstuk uiterlijk moet zijn ingeleverd.
- Het profielwerkstuk wordt de examinator persoonlijk ter hand gesteld. Bij diens afwezigheid wordt het persoonlijk overhandigd aan de afdelingsleider havo of atheneum.
- De leerling dient een kopie van het ingeleverde profielwerkstuk en van de procesbeschrijving te bewaren.
- De beoordelingscriteria voor profielwerkstukken zullen gelijktijdig met de opdracht door de examinator aan de kandidaten worden verstrekt.
- Nadere bijzonderheden betreft het profielwerkstuk zijn opgenomen in de “Handleiding profielwerkstuk”.

Artikel 7 - Herkansingen schoolexamens

Havo 4 voor de vakken economie, filosofie, geschiedenis, natuurkunde, wiskunde A en wiskunde B

1. Ieder genoemd vak kent 3 schoolexamens.
2. Alle schoolexamens komen in aanmerking voor een herkansing.

Havo 4 overige vakken, havo 5 en atheneum 4 t/m 6

1. De herkansingsregeling heeft betrekking op de schriftelijke, mondelinge en luistertoetsen van het schoolexamen.
2. De herkansingsregeling is niet van toepassing op het vak lichamelijke opvoeding uit het gemeenschappelijk deel van elk profiel, alsmede de praktische opdrachten (waaronder de practica), het profielwerkstuk en de handelingsdelen.
3. Per toets mag nooit meer dan één herkansing worden gedaan.
4.
  - 4.1. Een leerling van 4 havo en 5 atheneum heeft 2 herkansingsrondes. De eerste herkansingsronde heeft betrekking op toetsperiode I; de tweede herkansingsronde op de toetsperiode II. In beide herkansingsrondes mogen de leerlingen één toets herkansen, waarbij ze een keuze maken uit de herkansbare toetsen uit de betreffende periode. In de tweede herkansingsronde mogen de leerlingen een tweede toets herkansen indien de leerling op de peildatum van april de handelingen voor de vakken LO en Nederlands die volgens het PTA op dat moment afgerond moeten zijn naar behoren heeft afgelegd. Het aantal herkansingen in de tweede herkansingsperiode is dan maximaal twee. De leerlingen kunnen voor deze extra herkansing een keuze maken uit de herkansbare toetsen uit de tweede periode.
  - 4.2. De peildatum voor de handelingen i.v.m. de extra herkansing voor de leerlingen van 4 havo en 5 atheneum wordt jaarlijks vastgesteld en is opgenomen in bijlage 1.
  - 4.3. De leerlingen van 5 havo en 6 atheneum hebben 2 herkansingsrondes. De eerste herkansingsronde heeft betrekking op de toetsperiode I; de tweede herkansingsronde op de toetsperiodes II (luistertoetsen) en III. In beide herkansingsrondes mogen de leerlingen twee toetsen herkansen, waarbij ze een keuze maken uit de herkansbare toetsen uit de betreffende perioden.
5. Herkansingen vinden plaats op de in deze regeling opgenomen data.
6. Het hoogste van de twee behaalde cijfers geldt als definitief.
7. In geval van geoorloofde absentie tijdens de toetsweken, als gevolg van ziekte of bijzondere omstandigheden, maakt de leerling de gemiste toets of toetsen in de eerstvolgende herkansingsperiode. Mondelinge toetsen van laatste toetsperiode van het examenjaar zijn hiervan uitgezonderd: deze toetsen worden z.s.m. ingehaald. Toetsen die worden ingehaald tijdens de herkansingsperiode, mogen niet meer worden herkanst.
In geval van ongeoorloofde absentie is artikel 5 van het Eindexamenreglement van toepassing.
8. De herkansingen worden binnen drie dagen, nadat de leerlingen daartoe schriftelijk zijn uitgenodigd, eveneens schriftelijk door de kandidaat aangevraagd.

Artikel 8 - Herexamen

1. De vakken maatschappijleer en CKV kennen geen Centraal Examen. Het eindcijfer van het schoolexamen is voor deze vakken tevens het eindcijfer.
Voor deze vakken kan een herexamen worden afgelegd waarbij het hoogst behaalde resultaat als definitief wordt vastgesteld.
Deze regeling is niet van toepassing voor het leerjaar 6 atheneum 2018/2019.
Zie artikel 3.
2. Leerlingen waarvan de eindcijfers van het schoolexamen lager zijn dan een 7 kunnen deelnemen aan het herexamen.
3. Vorm en inhoud van het herexamen worden beschreven in het vakdeel van het PTA.

Artikel 9 - Afwezigheid en te laat komen

1. De ouder(s)/verzorger(s) van de kandidaat die door ziekte of een andere dwingende reden verhinderd is aan een onderdeel van het schoolexamen deel te nemen stelt de betrokken afdelingsleider zo vroeg mogelijk vóór aanvang van de betreffende toets in kennis van deze verhindering en van de reden daarvan. Deze melding dient schriftelijk of per email bevestigd te worden.

2. Wanneer een kandidaat zich aan een onderdeel van het schoolexamen onttrekt of zonder geldige reden bij een onderdeel van het schoolexamen afwezig is, zal worden gehandeld conform artikel 5 van het Examenreglement.
3. Een leerling die te laat komt, kan tot uiterlijk 10 minuten na het tijdstip van aanvang van de toets worden toegelaten tot de ruimte waarin het schoolexamen wordt afgenomen. Het tijdstip waarop de toets eindigt, is voor deze kandidaat evenwel hetzelfde als voor de overige kandidaten.
In afwijking van artikel 18, lid 2, van het “Examenreglement openbaar voortgezet onderwijs” wordt de kandidaat die te laat komt tijdens een luistertoets niet meer tot de toets toegelaten. De leerling krijgt het cijfer 1. Op dit cijfer is de herkansingsregeling van toepassing.

Artikel 10 - Herhalen van het voorlaatste leerjaar

1. De kandidaten doen alle schoolexamentoetsen opnieuw met uitzondering van het genoemde in de volgende artikelen.
2. Een leerling die is gedoubleerd mag het eindcijfer Schoolexamen van het vak dat in het schooljaar is afgesloten laten staan indien het eindcijfer SE voor dat vak 6 of hoger is. De leerling hoeft dit vak dan niet meer te volgen in het schooljaar dat hij/zij voor de tweede keer volgt.
3. Praktische opdrachten, die in examenjaar zijn gemaakt, hoeven, voor zover de stof ervan overeenkomt met die van de praktische opdrachten opgenomen in het PTA van het daaropvolgende schooljaar, niet opnieuw te worden gedaan, indien het behaalde cijfer voor een praktische opdracht 6,0 of hoger is. Zulks ter keuze aan de leerling. Indien de leerling ervoor kiest cijfers te laten staan, dan dient hij dit vóór 15 oktober van het betreffende schooljaar schriftelijk te bevestigen. Indien hij deze opdrachten overdoet, dan komen de in het tweede jaar behaalde cijfers in plaats van de eerder behaalde cijfers. Tekenopdrachten dienen altijd te worden overgemaakt.
4. Indien de leerling besluit praktische opdrachten zoals onder lid 3 bedoeld te laten staan, worden deze meegeteld volgens de vakregelingen zoals die in het PTA zijn opgenomen.

Artikel 11 - Deelname aan het centraal examen

1. De leerling dient het schoolexamen te hebben afgesloten vóór de aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen.
2. Dit betekent dat:
  - a. de handlingsdelen “naar behoren” moeten zijn afgelegd;
  - b. alle schriftelijke en mondelinge toetsen, waaronder praktische opdrachten en luistertoetsen, gemaakt en beoordeeld dienen te zijn.
3. Indien het vak lichamelijke opvoeding niet als “voldoende” of “goed” is beoordeeld, wordt de leerling wel tot het centraal examen toegelaten. Hij is echter bij voorbaat gezakt.

Artikel 12 - Afwijking wijze van examineren

1. De rector kan toestaan dat een gehandicapte kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de rector de wijze waarop het examen zal worden afgelegd. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie. Zie voor de nadere uitwerking het “Examenreglement openbaar voortgezet onderwijs”, artikel 37.
2. Het bevoegde gezag kan in verband met onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal afwijken van de voorschriften gegeven bij of krachtens dit besluit, ten aanzien van een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt, ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is. Zie voor de nadere uitwerking het “Examenreglement openbaar voortgezet onderwijs”, artikel 37.

Rekenen

De rekentoets

Vanaf het examenjaar 2014 is de rekentoets voor alle leerlingen in het voortgezet onderwijs verplicht. Voor alle leerlingen in het voortgezet onderwijs komt er een cijfer voor de rekentoets op de eindlijst die hoort bij het diploma.

Het niveau waarop de rekentoets moet worden afgelegd is afhankelijk van de afdeling waarin een leerling onderwijs volgt:

- De leerlingen van de mavo-afdeling maken de rekentoets op niveau 2F.
- De leerlingen van de havo- en van de vwo-afdeling maken de rekentoets op niveau 3F.

De rekentoets maakt deel uit van het eindexamen voor alle afdelingen. Een centrale rekentoets voor alle afdelingen betekent dat:

- sprake is van de borging van een basisniveau voor alle leerlingen;
- er van alle leerlingen gegevens beschikbaar zijn bij de doorstroming naar vervolgonderwijs;
- er sprake is van eenduidige en objectieve meting van de rekenvaardigheid van alle leerlingen in het voortgezet onderwijs, waarbij het rekenniveau van de school door de jaren heen gevolgd kan worden.

Afname van de rekentoets

De rekentoets wordt digitaal afgenomen. De afname vindt plaats in door de overheid vastgestelde perioden.

Alle leerlingen hebben de mogelijkheid om de rekentoets vier keer te maken, éénmaal in het voor-examenjaar en drie maal in het examenjaar. Het hoogst behaalde cijfer is uiteindelijk bepalend voor het cijfer voor de rekentoets dat op de eindlijst van het diploma komt.

Indien een leerling doubleert in het voor-examenjaar, dan vervalt het cijfer dat deze leerling tijdens zijn of haar eerste kans voor de rekentoets heeft behaald. Daarna zijn er voor deze leerlingen opnieuw vier kans, waarvan één in het voor-examenjaar (dat opnieuw wordt gedaan).

Indien een leerling zakt voor het eindexamen, dan vervallen alle cijfers die deze leerlingen voor de rekentoets heeft behaald. Bij het overdoen van het examenjaar heeft deze leerling dan feitelijk nog drie kansen om de rekentoets te maken.

Een leerling die na het behalen van een mavodiploma overstapt naar de havo-afdeling moet de rekentoets opnieuw maken, omdat deze leerling de rekentoets op niveau 3F moet doen en de toets voor het examen mavo op niveau 2F heeft gemaakt.

Een leerling die na het behalen van een havodiploma overstapt naar de vwo-afdeling hoeft de rekentoets niet opnieuw te maken. Het cijfer dat voor de rekentoets op de cijferlijst bij het diploma komt te staan, is dan hetzelfde cijfer dat al op de cijferlijst bij het havodiploma stond. Een leerling die is overgestapt naar de vwo-afdeling mag wel opnieuw deelnemen aan de rekentoets. Indien de leerling dan een hoger cijfer behaalt, dan komt dit hogere cijfer op de cijferlijst bij het diploma.

Rekentoets op niveau 3F voor leerlingen van de mavo-afdeling

Zoals hierboven is vermeld maken de leerlingen van de mavo-afdeling de rekentoets op niveau 2F.

Als een leerling van de mavo-afdeling voor deze rekentoets een cijfer 8 of hoger heeft gehaald, dan mag deze leerling in de daaropvolgende afnameperiode de rekentoets op niveau 3F maken. Op de cijferlijst bij het diploma mag slechts één cijfer voor de rekentoets worden vermeld. De leerling maakt dan de keuze welke van de twee cijfers (2F of 3F) op de cijferlijst komt te staan.

Een leerling van de mavo-afdeling die de rekentoets op niveau 3F heeft gemaakt en die overstapt naar de havo-afdeling hoeft de rekentoets op havo niet opnieuw te maken. Voorwaarde is wel dat deze leerling op de cijferlijst bij het mavodiploma de rekentoets op niveau 3F heeft staan.

Hoe telt de rekentoets mee in het examenjaar 2019?

De leerlingen van alle afdelingen (de mavo-afdeling, de havo-afdeling en de vwo-afdeling) moeten - om in aanmerking te komen voor een diploma - de rekentoets minstens een keer maken en hierbij een geldig cijfer hebben behaald. Het (hoogste) cijfer dat de leerling voor de rekentoets heeft gehaald komt weliswaar op de cijferlijst, maar dit cijfer telt niet mee in de slaag-zakregeling. Voor alle duidelijkheid: Bij de bepaling van de examenuitslag wordt het cijfer dat is gehaald voor de rekentoets op geen enkele wijze betrokken. Het cijfer telt dus ook niet mee bij:

- de berekening van het gemiddelde CE-cijfer (dit gemiddelde moet - om te slagen - minimaal 5,50 zijn);
- de bepaling of een leerling "cum laude" is geslaagd.

De rekentoets voor leerlingen met ernstige rekenproblemen

Voor leerlingen met ernstige rekenproblemen (bijv. leerlingen die beschikken over een deskundigenverklaring waaruit blijkt dat er bij hen sprake is van dyscalculie) is het mogelijk dat zij een aangepaste rekentoets maken (de zogenaamde ER-versie). Voor leerlingen van de mavo-afdeling is er een versie 2ER en voor de leerlingen van de havo- en vwo-afdeling is er een versie 3ER. Deze speciale versie omvat een kleiner aantal vragen en bovendien mag er bij de afname gebruik gemaakt worden van de eigen (gewone) rekenmachine en van een zogenaamde rekenkaart.

Als een leerling de ER-versie van de rekentoets heeft gemaakt komt op de cijferlijst bij het diploma te staan dat de leerling de ER-versie van de rekentoets heeft gemaakt.

Afnameperioden rekentoets in het schooljaar 2018 - 2019

Zoals elk jaar zijn er ook schooljaar drie landelijke afnameperioden voor de rekentoets. De leerlingen van de eindexamenklassen kunnen in elke periode meedoen aan de rekentoets. De leerlingen van de voorexamenklassen kunnen slechts één keer deelnemen. De school heeft hierin de volgende keuzes gemaakt:

- de leerlingen van 5A en 4H maken de rekentoets in de 2e afnameperiode;
- de leerlingen van 3M maken de rekentoets in de 3e afnameperiode.

De periodes zijn door het ministerie als volgt vastgesteld (buiten deze perioden kan geen rekentoets worden gemaakt):

1e afnameperiode:	maandag 7 januari t/m zondag 20 januari 2019
2e afnameperiode:	maandag 4 maart t/m zondag 17 maart 2019
3e afnameperiode:	maandag 27 mei t/m zondag 9 juni 2019

Bijlage 1

Overzicht van perioden, data van toetsen en herkansingen

4 Atheneum (toetsen niet in de toets perioden)

Voor een aantal vakken wordt een praktische opdracht gemaakt (welke in dit leerjaar meetelt als voortgangstoets en vanaf 5 atheneum onderdeel uitmaakt van het examendossier) en zijn er voor de vakken Nederlands, CKV en lichamelijke opvoeding handelingsdelen.

4 havo

- Periode 1: 12 november t/m 20 november 2018
- Herkansing 1: 14 en 15 januari 2019
- Periode 2: 20 februari t/m 8 maart 2019
- Herkansing 2: 16 en 17 april 2019
- Periode 3: 3 t/m 5 juni 2019
- Herkansing 3: 3 en 4 juli 2019

5 atheneum

- Periode 1: 12 t/m 20 november 2018
- Herkansing 1: 14 en 15 januari 2019
- Periode 2: 4 t/m 15 maart 2019
- Herkansing: 15 en 16 april 2019

5 havo en 6 atheneum

- Periode 1: 12 t/m 20 november 2018
- Herkansing 1: 14 en 15 januari 2019
- Luistertoetsen: in week 4 van 2019 luistertoetsen voor Frans, Duits en Engels
- Periode 2: 4 t/m 15 maart 2019
- Herkansingen 2: 1 en 2 april 2019

Zie voor het aantal herkansingsmogelijkheden de herkansingsregeling (PTA reglement, art. 7).

De peildatum voor de handelingen i.v.m. de mogelijkheid van een extra herkansing voor leerlingen van 4 havo en 5 atheneum (zie de herkansingsregeling in artikel 7 van het PTA reglement) is voor het schooljaar 2018 - 2019 gesteld op 1 april 2019.

Bijlage 2

Regeling praktische opdrachten

1. Bij het verstrekken van een praktische opdracht geeft de examinator het tijdstip aan waarop de opdracht uiterlijk moet zijn ingeleverd.
2. De examinator houdt daaraan voorafgaand voortgangscontroles.
3. De beoordelingscriteria voor praktische opdrachten zullen tegelijk met de opdracht aan de kandidaat worden verstrekt.
4. Overschrijding van het tijdstip van inleveren betekent het volgende:
  - De punten die worden toegekend voor proces en planning worden in mindering gebracht. De examinator brengt de afdelingsleider op de hoogte van de overschrijding van de inlevertermijn.
  - Indien de kandidaat vervolgens nalaat het werk binnen 5 schooldagen in te leveren zijn de bepalingen uit artikel 5 van het Examenreglement Stovog van toepassing.
5. Praktische opdrachten zijn niet herkansbaar.
6. Praktische opdrachten worden aan de examinator persoonlijk ter hand gesteld.
7. Bij onverwachte afwezigheid van de examinator wordt de praktische opdracht voor het uiterlijk inlevermoment ingeleverd bij de afdelingsleider.
8. De kandidaat draagt er zorg voor te beschikken over kopieën van de praktische opdrachten.
9. Indien de kandidaat aantoonbaar werk van een ander heeft ingeleverd waaronder zijn begrepen kopieën van het internet zijn de bepalingen uit artikel 5 van het Examenreglement openbaar voortgezet onderwijs van toepassing.

T.1 Schrijfvaardigheid	Weefactor 3
<p>Afnamemoment November ljr 5 Tijdsduur 90 minuten Herkansing Ja Type toets Toets Wijze van toetsing Schriftelijk Eindtermen Domein C, D, F</p> <p>Toelichting: Schrijfopdracht o.b.v. materiaal uit schrijfdossier, boek Nieuw Nederlands (afdeling schrijven) en modules. Voorwaarde voor deelname aan het SE is een compleet en afgetekend schrijfdossier.</p>	
T.2 Literatuurgeschiedenis	Weefactor 1
<p>Afnamemoment November ljr 5 Tijdsduur 45 minuten Herkansing Ja Type toets Toets Wijze van toetsing Schriftelijk Eindtermen Domein E</p> <p>Toelichting: Materiaal voor de toets bestaat uit diverse modules en opdrachten over periodes uit de Nederlandse literatuurgeschiedenis.</p>	
T.3 Spreekvaardigheid	Weefactor 2
<p>Afnamemoment Jan/febr. ljr 5 Tijdsduur 5 minuten Herkansing Ja Type toets Toets Wijze van toetsing Mondeling Eindtermen Domein B</p> <p>Toelichting: Mondelinge taalvaardigheid in de vorm van een voordracht. Zie o.a. boek Nieuw Nederlands, afdeling spreken.</p> <p>Het rooster voor de voordracht wordt in de loop van het schooljaar vastgesteld door de vakdocent.</p>	
T.4 Moderne Letterkunde	Weefactor 3
<p>Afnamemoment Maart ljr 5 Tijdsduur 25 minuten Herkansing Ja Type toets Toets Wijze van toetsing Mondeling Eindtermen Domein E</p> <p>Toelichting: Persoonlijk gesprek op basis van het leesdossier. Voorwaarde om deel te nemen aan dit schoolexamen is een compleet leesdossier dat is afgetekend door de vakdocent.</p>	
Hnd. Sollicitatiegesprek	Weefactor 0
<p>Afnamemoment Leerjaar 5 Tijdsduur N.v.t. Herkansing Ja Type toets Handelingsdeel Wijze van toetsing Mondeling Eindtermen Domein F</p> <p>Toelichting: Voorwaarde om deel te nemen aan het sollicitatiegesprek is een compleet en afgetekend briefdossier.</p>	
Schrijf Schrijfdossier leerjaren 4 en 5	Weefactor 0
<p>Afnamemoment Leerjaar 4 en 5 Tijdsduur N.v.t. Herkansing Nee Type toets Handelingsdeel Wijze van toetsing Schriftelijk Eindtermen Domein C, D</p> <p>Toelichting: Leerjaar 4: Het schrijfdossier bestaat uit verschillende opdrachten. De inhoud en inleverdata worden door de vakdocent aan het begin van het schooljaar via de ELO in Magister bekend gemaakt.</p> <p>Inleverdata volgens studiewijzer Peildatum: Medio april leerjaar 4. De exacte peildatum voor de handelingen in leerjaar 4 wordt in de jaaragenda opgenomen.</p> <p>Leerjaar 5: In leerjaar 5 wordt het schrijfdossier aangevuld met diverse schrijfopdrachten. De inhoud en inleverdata worden aan het schooljaar via de ELO in Magister bekend gemaakt.</p> <p>Voorwaarde om deel te nemen aan het examen schrijfvaardigheid is een compleet en door de vakdocent afgetekend schrijfdossier.</p>	

Lees | Leedossier leerjaren 4 en 5 Weegfactor **0**

Afnamemoment **Leerjaar 4 en 5** | Tijdsduur **N.v.t.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Handelingsdeel** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein E**

Toelichting:

Leerjaar 4:

Het leedossier in leerjaar 4 bevat de volgende verslagen:

- Leesautobiografie
- 4x boekverslag
- Uitwerking opdracht literatuurgeschiedenis
- Balansverslag

Inleverdata volgens studiewijzer

Peildatum: medio april leerjaar 4. De exacte peildatum voor de handelingen in leerjaar 4 wordt in de jaaragenda opgenomen.

Leerjaar 5:

Het leedossier van leerjaar 4 wordt aangevuld met de volgende verslagen:

- 3x boekverslagen
- Literatuurgeschiedenis

Inleverdata volgens studiewijzer.

Voorwaarde om deel te nemen aan het examen Moderne Letterkunde is een compleet en door de vakdocent afgetekend leedossier.

Toelichting schoolexamens

Berekening van het SE eindcijfer:

- gewicht gemiddelde toetsen 100%

T.1 | Wat is maatschappijleer? Rechtsstaat & Parlementaire democratie Weegfactor 1

Afnamemoment **November ljr 4** | Tijdsduur **90 minuten** | Herkansing **Ja**
 Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A, B + C**

Toelichting:

- Informatieve vaardigheden, benaderingswijzen & maatschappelijke vaardigheden analyseren.
- Vrijheidsrechten en plichten; het beginsel van de rechtstaat.
- Structuur, politieke rechten en de praktijk van de parlementaire democratie worden behandeld.

T.2 | Verzorgingsstaat & Pluriforme samenleving Weegfactor 1

Afnamemoment **Maart ljr 4** | Tijdsduur **90 minuten** | Herkansing **Ja**
 Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein D, E**

Toelichting:

Verzorgingsstaat: ontwikkeling van nachtwakersstaat naar de moderne verzorgingsstaat. Nadruk op actuele problemen.

Pluriforme samenleving: ontwikkeling van de Nederlandse samenleving tot een pluriforme samenleving. Nadruk op actuele problemen.

T.3 | Herexamen T.1 + T.2 Weegfactor 1

Afnamemoment **juni ljr 4** | Tijdsduur **120 minuten** | Herkansing **Nee**
 Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A, B, C, D + E**

Toelichting:

Indien je lager dan een 6,5 gemiddeld voor maatschappijleer staat, kun je een herexamen doen. Het herexamen gaat over de gehele examenstof van T.1 & T.2 en geeft een vervangend cijfer voor het gemiddelde T(oets) cijfer. Het hoogste cijfer telt. Het gemiddelde PO cijfer blijft staan. Het gemiddeld SE cijfer wordt na het herexamen opnieuw berekend.

PO.1 | Rechtsstaat Weegfactor 1

Afnamemoment **Week 51 ljr 4** | Tijdsduur **N.v.t.** | Herkansing **Nee**
 Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A, B**

Toelichting:

De praktijk van de rechtstaat.
 Leerlingen zullen blij moeten geven van een verwerking van de stof omtrent strafrecht.

PO.2 | Presentatie Weegfactor 2

Afnamemoment **Week 24 ljr 4** | Tijdsduur **N.v.t.** | Herkansing **Nee**
 Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Mondeling** | Eindtermen **Domein overstijgend**

Toelichting:

Leerlingen kiezen een maatschappelijk vraagstuk en analyseren, onderzoeken, beschrijven en presenteren dit.

Een grote praktische opdracht waarin de theorie rond politieke besluitvorming een praktische uitwerking krijgt aan de hand van een maatschappelijk vraagstuk.

De praktische opdracht wordt met en voor klasgenoten gepresenteerd.

Presentaties in week 24 en 25.

Toelichting schoolexamens

Berekening van het SE eindcijfer:

- gewicht gemiddelde toetsen 80%
- gewicht gemiddelde praktische opdrachten 20%

Het cijfer Maatschappijleer vormt een van de componenten van het combinatiecijfer samen met het profielwerkstuk en CKV. Dit combinatiecijfer telt mee voor de slaag-zakregeling.

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **N.v.t.** | Herkansing **Nee**

Type toets | Wijze van toetsing | Eindtermen **N.v.t.**

Toelichting:

Toelichting schoolexamens

De programma's, de planning, de hoeveelheid openstaande inhaallessen, de huidige beoordeling en overige informatie zijn terug te vinden in Magister.

Inhoud

Leerlingen in de tweede fase havo en vwo krijgen in het programma Lichamelijke Opvoeding (LO) een veelzijdige en gestructureerd bewegingsaanbod. Gezien het belang dat de school hecht aan wekelijks en gestructureerd bewegingsonderwijs hebben we gekozen voor de volgende aanpak.

Studielast = contacttijd

We hebben ervoor gekozen geen tijd in te roosteren voor het maken van werkstukken of andere schriftelijke handelingen. Ook de onderdelen 'bewegen en regelen', 'bewegen en gezondheid' en 'bewegen en de maatschappij' worden niet separaat ingeroosterd, maar in de lessen geïntegreerd. We hebben dus gekozen voor veel bewegen.

Inhalen gemiste lessen

Dit houdt in dat alle ingeroosterde lessen moeten worden gevolgd en gemiste lessen altijd moeten worden ingehaald.

Ook als er sprake is van onvoldoende inzet, wangedrag of veelvuldig te laat komen in de les dient een les te worden ingehaald.

In geval van langdurige of chronische blessures of andere bijzonderheden dient contact te worden opgenomen met de betreffende LO docent om tot een oplossing te komen.

Leerlingen kunnen gemiste en onvoldoende lessen inhalen gedurende de gehele week bij elke LO les van onze school.

Dit kan alleen tijdens vrije uren van de leerlingen; studiehuisuren of vaklessen kunnen niet hiervoor worden ingezet.

Wanneer een leerling een les wilt inhalen, dient de leerling dit vooraf af te spreken met de LO docent die de betreffende les geeft.

Tijdens de lesvrije SE-weeken, gedurende het schooljaar, zal er een inhaalles worden ingeroosterd.

Om te voorkomen dat leerlingen aan het einde van het schooljaar nog veel lessen moeten inhalen en daardoor mogelijk herkansingen kwijtraken, is het schooljaar ingedeeld in vijf (inhaal)perioden. De leerling dient ervoor te zorgen aan het eind van elke periode (uiterlijk de donderdag voor de vakantie) op nul (0) inhaallessen te staan.

De perioden zijn als volgt ingedeeld:

1e periode buiten tijdvak: zomervakantie-herfstvakantie

1e periode binnen tijdvak: herfstvakantie-kerstvakantie

2e periode binnen tijdvak: kerstvakantie-voorjaarsvakantie

3e periode binnen tijdvak: voorjaarsvakantie- meivakantie

2e periode buiten tijdvak: meivakantie-zomervakantie

Beoordeling

Het vak LO bestaat enkel uit handelingen. Deze worden als 'voldoende' (v) of 'onvoldoende' (o) beoordeeld.

In 4 havo wordt een leerling bevorderd indien de handelingen naar behoren zijn afgesloten. Een leerling met eindbeoordeling 'onvoldoende' is te allen tijde bespreekgeval en zal op een of andere wijze de handelingen naar behoren moeten afronden voor overgang naar klas 5.

In 5 havo kan een leerling met de eindbeoordeling 'onvoldoende' weliswaar meedoen aan het CSE, hoewel de uitslag dan tevoren vaststaat, namelijk 'afgewezen'.

Eventuele eigen bijdrage

Van de leerlingen in 5 havo en 6 atheneum kan een eigen bijdrage worden gevraagd voor de kosten van inhuur van extra instructie en/of accommodatie indien zij voor een dergelijk onderdeel gekozen hebben.

PO.1 | CZ 1 - alle disciplines

Weegfactor 1

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **domein A**

Toelichting:

Domein A: verkennen Cultureel Zelfportret

Inleverdatum: in overleg met de docent

PO.2 | DISCAP 1

Weegfactor 2

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein B**

Toelichting:

Kunst actief meemaken.

Domein B: Verbreden

Ervaringen opdoen en opdrachten uitvoeren vanuit een kunstdiscipline

Inleverdatum: in overleg met de docent

PO.3 | DISCAP II

Weegfactor 2

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **domein B**

Toelichting:

Kunst actief meemaken.

Domein B: Verbreden

Ervaringen opdoen en opdrachten uitvoeren vanuit een discipline.

Inleverdatum: in overleg met de docent

PO.4 | Onderzoek discipline naar keuze

Weegfactor 3

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **domein C**

Toelichting:

Domein C: verdiepen onderzoeksopdracht

Inleverdatum: in overleg met de docent

PO.5 | DISCAP III

Weegfactor 2

Afnamemoment **leerjaar 4** | Tijdsduur | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **domein B**

Toelichting:

Kunst actief meemaken

Domein B: Verbreden

Ervaringen opdoen en opdrachten uitvoeren vanuit een discipline

Inleverdatum: in overleg met de docent

PO.6 | CZ II - de onderzochte disciplines Weegfactor **1**Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur | Herkansing **Nee**Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein D**

Toelichting:

Domein D: Verbinden

Reflectie op opgedane ervaringen cultureel zelfportret

Inleverdatum: In overleg met de docent

Toelichting schoolexamens

Herexamen via herprofileren bij CKV.

Leerlingen sluiten CKV af met een cijfer dat meetelt in het combinatiecijfer samen met maatschappijleer en het profielwerkstuk.

CKV is een vak met uitsluitend praktische opdrachten. Praktische opdrachten zijn niet herkansbaar. Voor CKV wordt een herexamen geboden in de vorm van herprofileren. Dit is mogelijk voor PO.2 en PO.3. Na het bekendmaken van de cijfers voor een PO kunnen leerlingen met een cijfer lager dan 6,5 zich bij de eigen vakdocent aanmelden voor herprofileren.

Herprofileren betekent dat de leerling de ingeleverde opdracht aanvult/verbetert. De vakdocent beoordeelt of deze aanvulling/verbetering leidt tot een hoger cijfer. De leerling heeft hierdoor ten opzichte van andere leerlingen meer tijd voor het maken van dezelfde opdracht. Dit wordt door de docent meegenomen in de beoordeling. Het hoogste cijfer telt.

De aanvulling/verbetering van de PO wordt uiterlijk 10 dagen na het bekend maken van de cijfers in de klas ingeleverd. Werk dat later wordt ingeleverd wordt niet meer beoordeeld.

Indien een leerling te laat is met inleveren, maar vindt dat dit door overmacht komt legt hij/zij dit ter beoordeling voor aan de afdelingsleider. Na het horen van de leerling, ouders en vakdocent neemt de afdelingsleider het besluit of de opdracht alsnog wordt beoordeeld of niet.

T.1 | H2, H3 & H4 Weegfactor 1

Afnamemoment **November ljr 4** | Tijdsduur **90 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A, B, C1, C2, C4, C5, D**

Toelichting:

Boek: Wageningse Methode deel 1:

Hoofdstuk 2

Hoofdstuk 3

Hoofdstuk 4

T.2 | H1 t/m H4 + H6 Weegfactor 2

Afnamemoment **Maart ljr 4** | Tijdsduur **120 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A, B, C1, C2, C4, C5, D, E1, E2**

Toelichting:

Boek Wageningse Methode deel 1+2:

Hoofdstuk 1 t/m 4

Hoofdstuk 6

T.3 | H1 t/m H6 + deel H7 Weegfactor 1

Afnamemoment **Juni ljr 4** | Tijdsduur **90 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A, B, C, D & E**

Toelichting:

Hoofdstuk 1 t/m hoofdstuk 6 + deel hoofdstuk 7

T.4 | H2 t/m H8 + statistisch uitspraken doen Weegfactor 2

Afnamemoment **November ljr 5** | Tijdsduur **120 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A, B, C1, C2, C3, C4, C5, D, E1, E2, E3, E4**

Toelichting:

Boeken: Wageningse Methode deel 1 + 2

Hoofdstuk 2 t/m 8 en statistisch uitspraken doen

T.5 | Alle CSE-stof Weegfactor 4

Afnamemoment **Maart ljr 5** | Tijdsduur **150 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Alle CSE-stof**

Toelichting:

Alle CSE-stof

PO.1 | Olympiade of andere groepsopdracht Weegfactor 1

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **Hele dag** | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A**

Toelichting:

De inhoud van het PO wordt door de docent bekend gemaakt.

PO.2 | Olympiade of andere groepsopdracht Weegfactor 1

Afnamemoment **Leerjaar 5** | Tijdsduur **Hele dag** | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A**

Toelichting:

De inhoud van de PO wordt door de docent bekend gemaakt.

PO.3 | Statistiek en kansberekening

Weegfactor 2

Afnamemoment **Maart ljr 5** | Tijdsduur **N.v.t.** | Herkansing **Nee**Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein E**

Toelichting:

De inhoud van de PO wordt door de docent bekend gemaakt.

Toelichting schoolexamens

Berekening van het SE eindcijfer:

-gewicht gemiddelde van de toetsen: 80%

-gewicht gemiddelde van de praktische opdrachten 20%

T.1 H1 + H2	Weefactor 1
Afnamemoment November ljr 4 Tijdsduur 90 minuten Herkansing Ja Type toets Toets Wijze van toetsing Schriftelijk Eindtermen Domein A, B1, B2, B3, C1	
Toelichting: Boek: Wageningse Methode: Hoofdstuk 1 & 2	
T.2 H1 t/m H4	Weefactor 2
Afnamemoment Maart ljr 4 Tijdsduur 120 minuten Herkansing Ja Type toets Toets Wijze van toetsing Schriftelijk Eindtermen Domein A, B1, B2, B3, C1, C2, D	
Toelichting: Boek: Wageningse Methode deel 1 + 2 Hoofdstuk 1 t/m 4	
T.3 H1 t/m H6	Weefactor 1
Afnamemoment Juni ljr 4 Tijdsduur 90 minuten Herkansing Ja Type toets Toets Wijze van toetsing Schriftelijk Eindtermen Domein A, B, C, D & E	
Toelichting: Hoofdstuk 1 t/m hoofdstuk 6	
T.4 H1 t/m H8	Weefactor 2
Afnamemoment November ljr 5 Tijdsduur 120 minuten Herkansing Ja Type toets Toets Wijze van toetsing Schriftelijk Eindtermen Domein A, B, C, D	
Toelichting: Boeken: Wageningse Methode deel 1 + 2 Hoofdstuk 1 t/m 8	
T.5 Alle CSE-stof	Weefactor 4
Afnamemoment Maart ljr 5 Tijdsduur 150 minuten Herkansing Ja Type toets Toets Wijze van toetsing Schriftelijk Eindtermen Alle CSE-stof	
Toelichting: Alle CSE-stof	
PO.1 Olympiade of andere groepsopdracht	Weefactor 2
Afnamemoment Leerjaar 4 Tijdsduur Hele dag Herkansing Nee Type toets Praktische opdracht Wijze van toetsing Schriftelijk Eindtermen Domein A	
Toelichting: De inhoud wordt later door de docent bekend gemaakt.	
PO.2 Dossieropdracht	Weefactor 1
Afnamemoment Leerjaar 4 Tijdsduur Hele dag Herkansing Nee Type toets Praktische opdracht Wijze van toetsing Schriftelijk Eindtermen Domein A	
Toelichting: De inhoud wordt door de docent bekend gemaakt.	

PO.3 | Olympiade of een andere groepsopdracht

Weegfactor 2

Afnamemoment **Leerjaar 5** | Tijdsduur **Hele dag** | Herkansing **Nee**Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A**

Toelichting:

De inhoud wordt door de docent bekend gemaakt.

PO.4 | Dossieropdracht

Weegfactor 1

Afnamemoment **leerjaar 5** | Tijdsduur **N.v.t.** | Herkansing **Nee**Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **N.v.t.**

Toelichting:

De inhoud wordt door de docent bekend gemaakt.

Toelichting schoolexamens

Berekening van het SE eindcijfer:

-gewicht gemiddelde van de toetsen: 80%

-gewicht gemiddelde van de praktische opdrachten 20%

T.1 | Tijdvak 3 t/m 6

Weefactor 2

Afnamemoment **November ljr 4** | Tijdsduur **60 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A, B**

Toelichting:

T.2 | Tijdvak 3 t/m 9 + parlementaire democratie

Weefactor 3

Afnamemoment **Maart ljr 4** | Tijdsduur **90 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A, B + D**

Toelichting:

T.3 | Tijdvak 3 - 6 & 10 + Verdiepingsonderwerp

Weefactor 2

Afnamemoment **Juni ljr 4** | Tijdsduur **60 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A, B**

Toelichting:

Verdiepingsonderwerp:
- Republiek

T.4 | Filmpje tijdvak 1 t/m 4

Weefactor 1

Afnamemoment **Leerjaar 4** | Tijdsduur **N.v.t.** | Herkansing **Nee**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **N.v.t.**

Toelichting:

Filmpje maken over tijdvak 1 t/m 4 in groepjes van 4 leerlingen.

Inleverdatum wordt later door de docent bekend gemaakt.

T.5 | Tijdvak 5 t/m 10 + Verdiepingsonderwerpen

Weefactor 3

Afnamemoment **November ljr 5** | Tijdsduur **90 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A + B**

Toelichting:

Verdiepingsonderwerpen:

- Republiek
- Duitsland 1871 - 1945

T.6 | Tijdvak 5 t/m 10 + Verdiepingsonderwerpen

Weefactor 4

Afnamemoment **Maart ljr 5** | Tijdsduur **120 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A, B**

Toelichting:

Verdiepingsonderwerpen:

- Duitsland 1871 - 1945
- Koude Oorlog
- Republiek

Toelichting schoolexamens

Berekening van het SE eindcijfer:

- gewicht gemiddelde toetsen 100%

T.1 | Concept: Schaarste & Ruil + Concept: Markten

Weefactor 2

Afnamemoment **November ljr 4** | Tijdsduur **90 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A, B, C**

Toelichting:

Schaarste & Ruil: H1 + H2
Markten: H3 t/m H5

T.2 | Concept: Markten + Concept: Ruilen over de tijd

Weefactor 2

Afnamemoment **Maart ljr 4** | Tijdsduur **120 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A, D**

Toelichting:

Markten: H6 + H7
Ruilen over de tijd: H8 + H9

Alle voorafgaande stof wordt bekend verondersteld.

T.3 | Samenwerken en Onderhandelen

Weefactor 2

Afnamemoment **Juni ljr 4** | Tijdsduur **90 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A**

Toelichting:

Hoofdstuk 10 t/m hoofdstuk 12

Alle voorafgaande stof wordt bekend verondersteld.

T.4 | Concepten: Risico & Informatie + Welvaart & Groei

Weefactor 3

Afnamemoment **November ljr 5** | Tijdsduur **120 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A, D, E, F, G**

Toelichting:

Hoofdstuk 13 t/m hoofdstuk 20

(+ daaraan gekoppelde experimenten en verplichte contexten)
(Alle voorgaande SE-stof wordt bekend verondersteld)

T.5 | Gehele CE stof

Weefactor 3

Afnamemoment **Maart ljr 5** | Tijdsduur **120 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A, D, E, F, G**

Toelichting:

Gehele CE stof - Hoofdstuk 1 t/m hoofdstuk 23

Toelichting schoolexamens

Berekening van het SE eindcijfer:
-gewicht gemiddelde toetsen 100%

T.1 | H1 & H2

Weefactor 2

Afnamemoment **November ljr 4** | Tijdsduur **90 minuten** | Herkansing **Ja**
 Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A, C1, G1**

Toelichting:

NOVA Natuurkunde deel 4H Hoofdstuk 1: Beweging
 NOVA Natuurkunde deel 4H Hoofdstuk 2: Elektriciteit

T.2 | H2 t/m H4

Weefactor 2

Afnamemoment **Maart ljr 4** | Tijdsduur **90 minuten** | Herkansing **Ja**
 Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A, C1, D1, D2, G1**

Toelichting:

NOVA Natuurkunde deel 4H Hoofdstuk 2: Elektriciteit
 NOVA Natuurkunde deel 4H Hoofdstuk 3: Krachten
 NOVA Natuurkunde deel 4H Hoofdstuk 4: Materialen

T.3 | H1, H3 & H5

Weefactor 2

Afnamemoment **Juni ljr 4** | Tijdsduur **90 minuten** | Herkansing **Ja**
 Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A, C1 & C2**

Toelichting:

NOVA Natuurkunde deel 4H Hoofdstuk 1: Beweging
 NOVA Natuurkunde deel 4H Hoofdstuk 3: Krachten
 NOVA Natuurkunde deel 4H Hoofdstuk 5: Arbeid en Energie

T.4 | H1, H3, H5, H8 & H10

Weefactor 3

Afnamemoment **November ljr 5** | Tijdsduur **120 minuten** | Herkansing **Ja**
 Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A, C1, C2, E1 en G1**

Toelichting:

NOVA Natuurkunde deel 4H Hoofdstuk 1: Beweging
 NOVA Natuurkunde deel 4H Hoofdstuk 3: Krachten
 NOVA Natuurkunde deel 4H Hoofdstuk 5: Arbeid en Energie
 NOVA Natuurkunde deel 5H Hoofdstuk 8: Meer Energie
 NOVA Natuurkunde deel 5H Hoofdstuk 10: Aarde en heelal

T.5 | H2, H4, H8, H9, H11 & H12

Weefactor 3

Afnamemoment **Maart ljr 5** | Tijdsduur **120** | Herkansing **Ja**
 Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **A, C2, B1, B2, D1, D2, G1 & H**

Toelichting:

- Nova Natuurkunde deel 4H Hoofdstuk 2: Elektriciteit
- Nova Natuurkunde deel 4H Hoofdstuk 4: Materialen
- Nova Natuurkunde deel 4H Hoofdstuk 8: Meer energie
- Nova Natuurkunde deel 5H Hoofdstuk 9: Trillingen en golven
- Nova Natuurkunde deel 5H Hoofdstuk 11: Radioactiviteit
- Nova Natuurkunde deel 5H Hoofdstuk 12: Medische beeldvorming

PO.1 | Ontwerpopdracht of Experiment

Weefactor 1

Afnamemoment **Juni ljr 4** | Tijdsduur | Herkansing **Nee**
 Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Practicum** | Eindtermen **Domein A (met de nadruk op A6 t/m A9, A11 en**

Toelichting:

Inhoud wordt 6 weken voor afname bekend gemaakt.

In deze PO wordt het keuzeonderwerp Technische automatisering getoetst.

PO.2 | Experiment

Weegfactor 1

Afnamemoment **Maart ljr 5** | Tijdsduur | Herkansing **Nee**Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Practicum** | Eindtermen **Domein A (met nadruk op A5 t/m A15), C1, D1, D2**

Toelichting:

In deze PO wordt o.a. één van de keuze onderwerpen getoetst en worden praktische vaardigheden van andere domeinen getoetst.

In principe geldt:

- Uitvoering: experiment in tweetallen
- Uitwerking: individueel

Toelichting schoolexamens

Berekening van SE eindcijfer:

- gewicht gemiddelde toetsen 80%
- gewicht gemiddelde praktische opdrachten 20 %

T.1 | Hoofdstuk 1 t/m 2

Weefactor 1

Afnamemoment **November ljr 4** | Tijdsduur **90 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A, B1 t/m B4, C2**

Toelichting:

T.2 | Hoofdstuk 1 t/m 4

Weefactor 3

Afnamemoment **Maart ljr 4** | Tijdsduur **120 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A, B1 t/m B4, C1, C2**

Toelichting:

T.3 | Hoofdstuk 1 t/m 7

Weefactor 3

Afnamemoment **November ljr 5** | Tijdsduur **120 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A, B, C1 t/m C7, D, E, F**

Toelichting:

T.4 | Hoofdstuk 1 t/m 11

Weefactor 4

Afnamemoment **Maart ljr 5** | Tijdsduur **120 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A t/m G**

Toelichting:

PO.1 | Kwalitatieve analyse

Weefactor 1

Afnamemoment **November ljr 5** | Tijdsduur **nvt** | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Practicum** | Eindtermen **Domein A en D specifiek**

Toelichting:

Andere domeinen worden bekend verondersteld.

PO.2 | Kwantitatieve analyse

Weefactor 1

Afnamemoment **Maart ljr 5** | Tijdsduur **nvt** | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Practicum** | Eindtermen **Domein A en D specifiek**

Toelichting:

Andere domeinen worden bekend verondersteld.

Toelichting schoolexamens

Berekening van het SE eindcijfer:

-gewicht gemiddelde toetsen 80%

-gewicht gemiddelde praktische opdrachten 20%

T.1 | Thema 3 en 2

Weefactor 2

Afnamemoment **November ljr 4** | Tijdsduur **120 minuten** | Herkansing **Ja**
 Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein B1, B2, D2 en E1**

Toelichting:

Deel 4Ha thema 3: Voortplanting (+Meiose)
 Deel 4Ha thema 2: Cellen (+Mitose)
 Stencil DNA/RNA/eiwitsynthese

T.2 | Thema 8, 6 en 4

Weefactor 2

Afnamemoment **Maart ljr 4** | Tijdsduur **120 minuten** | Herkansing **Ja**
 Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein B6, D3, E2 en E3**

Toelichting:

Deel 4Hb thema 8: Gedrag
 Deel 4Hb thema 4: Erfelijkheid
 Deel 4hb thema 6: Regeling en waarnemen

T.3 | Thema 4, 5, 7, 1, 2 en 3

Weefactor 3

Afnamemoment **November ljr 5** | Tijdsduur **120 minuten** | Herkansing **Ja**
 Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein B2, B3, B8, C1, C2, C3, D1, D4, F1, F2 en F3**

Toelichting:

Deel 4Ha thema 4: Erfelijkheid
 Deel 4Hb thema 5: Evolutie
 Deel 4hb thema 7: Ecologie
 Deel 5ha thema 1: Stofwisseling
 Deel 5ha thema 2: DNA
 Deel 5ha thema 3: Mens en Milieu

T.4 | Thema 1, 4, 5, 6 en 7

Weefactor 3

Afnamemoment **Maart ljr 5** | Tijdsduur **120 minuten** | Herkansing **Ja**
 Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein B2, B3, B4, B7, C1, C2, E1 en E4**

Toelichting:

Deel 5ha thema 1: Stofwisseling
 Deel 5hb thema 4: Voeding
 Deel 5hb thema 5: Transport
 Deel 5hb thema 6: Gaswisseling + uitscheiding
 Deel 5hb thema 7: Bescherming

Toelichting schoolexamens

Berekening van het SE eindcijfer:
 -gewicht gemiddelde toetsen 100%

In leerjaar 4 en 5 worden een aantal practica t.b.v. het PTA uitgevoerd. Deze opdrachten dienen met een voldoende te worden beoordeeld. Het aantal en de inhoud van de handelingsopdrachten worden in de loop van het schooljaar bekend gemaakt via de studiewijzer.

Opmerkingen:

Om de handelingen t.b.v. het PTA af te sluiten, dienen alle practica en verslagen met een voldoende beoordeeld te zijn.
 De practica in 4H worden wel becijferd, maar het cijfer telt enkel als voortgangstoets mee.

T.1 | Wereld & vaardigheden

Weefactor 1

Afnamemoment **November ljr 4** | Tijdsduur **90 minuten** | Herkansing **Ja**
 Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A, B**

Toelichting:

Methode BuitenLand:

- H1 Wereldbeeld
- Vaardigheden

T.2 | Aarde & vaardigheden

Weefactor 1

Afnamemoment **Maart ljr 4** | Tijdsduur **120 minuten** | Herkansing **Ja**
 Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A, C**

Toelichting:

Methode BuitenLand:

- H2 Aarde - klimaat en landschap
- Vaardigheden

T.3 | Wereld & vaardigheden

Weefactor 1

Afnamemoment **November ljr 5** | Tijdsduur **120 minuten** | Herkansing **Ja**
 Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A, B**

Toelichting:

Methode BuitenLand:

- H1 Globalisering
- H4 Herhaling wereld
- Vaardigheden

T.4 | Aarde & Gebieden: Brazilië & vaardigheden

Weefactor 2

Afnamemoment **Maart ljr 5** | Tijdsduur **150 minuten** | Herkansing **Ja**
 Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A, C, D**

Toelichting:

Methode BuitenLand:

- H2 Aarde
- H3 Gebieden Brazilië
- H5 Herhaling Aarde

PO.1 | Geografisch Onderzoek

Weefactor 1

Afnamemoment **oktober ljr 4** | Tijdsduur | Herkansing **Nee**
 Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A + B**

Toelichting:

PO.2 | Geografisch onderzoek

Weefactor 2

Afnamemoment **Juni ljr 4** | Tijdsduur **nvt** | Herkansing **Nee**
 Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A + E**

Toelichting:

Leefomgeving: onderzoek in eigen omgeving.

De exacte inleverdatum wordt door de docent bekend gemaakt.

Toelichting schoolexamens

Berekening van het SE eindcijfer:

-gewicht gemiddelde toetsen 80%

-gewicht gemiddelde praktische opdrachten 20%

Het is van het groot belang dat je de uitwerkingen van de behandelde stof van 4 havo zorgvuldig bewaart. De aantekeningen, knipbladen, oefenopgave etc. kun je nodig hebben bij de schoolexamens of het centraal examen in 5 havo.

T.1 | Thema wordt in september bekend gemaakt Weegfactor **3**

Afnamemoment **Sep-nov ljr 5** | Tijdsduur **18 uren** | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein B**

Toelichting:

T.2 | Kunstgeschiedenis n.a.v. examenontwerpen Weegfactor **1**

Afnamemoment **Maart ljr 5** | Tijdsduur **90 minuten** | Herkansing **Ja**
Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A en A2**

Toelichting:

T.3 | Thema wordt in november bekend gemaakt Weegfactor **3**

Afnamemoment **Nov-maart ljr 5** | Tijdsduur **18 uren** | Herkansing **Nee**
Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein B**

Toelichting:

Toelichting schoolexamens

Berekening van het SE eindcijfer:
- gewicht gemiddelde toetsen 100%

* Leerlingen die 4 havo doubleren moeten de praktische opdrachten van het vak tekenen opnieuw doen.

T.1 | Filosofie en Ethiek

Weefactor 1

Afnamemoment **November ljr 4** | Tijdsduur **90 minuten** | Herkansing **Ja**
 Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A + C**

Toelichting:

Selectie materiaal en vaardigheden.

T.2 | Wijsgerige antropologie en politieke filosofie

Weefactor 1

Afnamemoment **Maart ljr 4** | Tijdsduur **90 minuten** | Herkansing **Ja**
 Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A, B + D**

Toelichting:

Selectie materiaal en vaardigheden.

T.3 | Socratisch gesprek/seminar

Weefactor 1

Afnamemoment **juni ljr 4** | Tijdsduur **nvt** | Herkansing **Ja**
 Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Mondeling** | Eindtermen **Domein A, B, C + D**

Toelichting:

Socratisch gesprek op basis van een in het schooljaar aangelegd portfolio, dat voldoende is beoordeeld.

T.4 | Ik, Filosofie van het Zelf

Weefactor 1

Afnamemoment **November ljr 5** | Tijdsduur **120 minuten** | Herkansing **Ja**
 Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A, B, C & D**

Toelichting:

Eindtermen 4 t/m 36

T.5 | Ik, Filosofie van het Zelf

Weefactor 1

Afnamemoment **Maart ljr 5** | Tijdsduur **120 minuten** | Herkansing **Ja**
 Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A, B, C & D**

Toelichting:

Eindtermen 37 t/m 63

PO.1 | Filosofisch essay of Pecha Kucha

Weefactor 3

Afnamemoment **mei ljr 4** | Tijdsduur | Herkansing **Ja**
 Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A, B, C + D**

Toelichting:

De leerling kiest voor een schrijfofdracht of een presentatie (met script + reflectie).

In uitzondering op het reglement is dit PO wel herkansbaar.

PO.2 | Populair filosofisch artikel over het examenonderwerp

Weefactor 2

Afnamemoment **Leerjaar 5** | Tijdsduur | Herkansing **Nee**
 Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A**

Toelichting:

Examenonderwerp: Ik, Filosofie van het Zelf

Toelichting schoolexamens

Berekening van het SE eindcijfer:

-gewicht gemiddelde toetsen 80%

-gewicht gemiddelde praktische opdrachten 20%

T.1 | Basisvaardigheden en Van persoon naar rechtspersoon Weegfactor 1

Afnamemoment **November ljr 4** | Tijdsduur **90 minuten** | Herkansing **Ja**
 Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A + B**

Toelichting:

Onderdeel 1: Basisvaardigheden excl. Excel
 Onderdeel 2: Verzekeren, studeren, sparen, lenen en interestberekeningen.

T.2 | Interne organisatie en Personeelsbeleid Weegfactor 1

Afnamemoment **Maart ljr 4** | Tijdsduur **90 minuten** | Herkansing **Ja**
 Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A, B + C**

Toelichting:

Onderdeel 1: Basisvaardigheden excl. Excel
 Onderdeel 2: Verzekeren, studeren, sparen, lenen, interestberekeningen, Beleggen, Woning, Familie, Schenken en Erven, Eigen onderneming, rechtsvorm, organisatie & maatschappij
 Onderdeel 3: Organisaties, Leiderschap, Personeelsbeleid.

Alle voorgaande SE-stof wordt bekend verondersteld.

T.3 | Investeren & Financiering en Marketing Weegfactor 2

Afnamemoment **November ljr 5** | Tijdsduur **90 minuten** | Herkansing **Ja**
 Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A, B, D + E**

Toelichting:

Onderdeel 1: Basisvaardigheden excl. Excel
 Onderdeel 2: Verzekeren, studeren, sparen, lenen, interestberekeningen, Beleggen, Woning, Familie, Schenken en Erven, Eigen onderneming, rechtsvorm, organisatie & maatschappij.
 Onderdeel 4: Eigen & Vreemd Vermogen, Vermogensmarkt en Investeringsanalyse
 Onderdeel 5: Marketing(beleid)

Alle voorgaande SE-stof wordt bekend verondersteld.

T.4 | Financieel Beleid & Verslaggeving Weegfactor 3

Afnamemoment **Maart ljr 5** | Tijdsduur **90 minuten** | Herkansing **Ja**
 Type toets **Toets** | Wijze van toetsing **Schriftelijk** | Eindtermen **Domein A, B, C, D, E, F, G**

Toelichting:

Onderdeel 1: Basisvaardigheden excl. Excel
 Onderdeel 2: Verzekeren, studeren, sparen, lenen, interestberekeningen, Beleggen, Woning, Familie, Schenken en Erven, Eigen onderneming, rechtsvorm, organisatie & maatschappij.
 Onderdeel 4: Eigen & Vreemd Vermogen, Vermogensmarkt en Investeringsanalyse
 Onderdeel 5: Marketing(beleid)

Alle voorgaande SE stof wordt bekend verondersteld.

PO.1 | Basisvaardigheden Weegfactor 1

Afnamemoment **mei-juni ljr 4** | Tijdsduur | Herkansing **Nee**
 Type toets **Praktische opdracht** | Wijze van toetsing **Mondeling** | Eindtermen **Domein A, C, D & E**

Toelichting:

Onderdeel 1: Basisvaardigheden excl. Excel
 Onderdeel 3: Organisaties, Leiderschap, Personeelsbeleid
 Onderdeel 4: Eigen & Vreemd Vermogen, Vermogensmarkt en investeringsanalyse
 Onderdeel 5: Marketing(beleid)

Het PO wordt aan de hand van een presentatie beoordeeld.

Toelichting schoolexamens

Berekening van het SE eindcijfer:

-gewicht gemiddelde toetsen 90%

-gewicht gemiddelde praktische opdrachten 10%